

7. Malik Kh. , Jespersen E. Centre for Addiction and Students Mental Health / Kh. Malik, E. Jespersen // American Academy of Pediatrics, Committee on School Health. Policy Statement: School-based health services. Pediatrics. — № 113 (6). — P. 1839-1845.
8. Malina Robert M. Physical activity and fitness Pathways from childhood to adulthood. / M. Malina // Amer. J. Hum. Biol. — 2001. — Vol. 13. — № 2. — P. 162—172.
9. Wei C. N. Assessment of health-promoting lifestyle profile in Japanese university students / C. N. Wei, K. Harada, K. Ueda, K. Fukumoto, K. Minamoto, A. Ueda // Environmental Health and Preventive Medicine. — 2011. — № 3. — P. 8—11.
10. Zanetta R. L. Bringing Up Students in the Healthy Lifestyle Multiplier Students Program, São Paulo, Brazil / R. L. Zanetta, M R C. Nobre, I. Lancarotte et al. // Preventing chronic diseases. — São Paulo, Brazil, 2008. — . 5. — No. 3. — P. 1—8.

**Радченко Лідія Олексіївна,
Національний університет фізичного виховання і спорту України**

ЕТАПИ РЕАЛІЗАЦІЇ ОЛІМПІЙСЬКОЇ ОСВІТИ В ДІЯЛЬНОСТІ ВИЩИХ ПРОФІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Аналіз спеціальної літератури дозволяє зазначити, що сьогодні існує значна кількість робіт, присвячених питанням модернізації системи вищої освіти, формам та методам педагогічної діяльності в рамках системи олімпійської освіти [3, 7, 8], в той час, як місце, роль, шляхи впровадження олімпійської освіти в роботу вищих навчальних закладів, як однієї з форм гуманізації молоді, що навчається, залишається актуальним питанням наукових досліджень.

Узагальнення думок провідних фахівців свідчить, що використання засобів олімпійської освіти в підготовці фахівців з фізичної культури і спорту сприяє формуванню у них професійних знань, умінь і навичок. Сьогодні необхідним є вдосконалення зазначеного процесу, що сприятиме, з одного боку, якіснішій підготовці фахівців, а з іншого – підготовці осіб, здатних до ідей олімпізму освіти серед різних верств населення [5, 6].

Експертне опитування дозволило виділити послідовні шляхи реалізації олімпійської освіти в профільних навчальних закладах: усвідомлення керівниками ВНЗ соціальної значущості олімпійської освіти: вплив олімпійської освіти на набуття знань та професійних умінь педагогічних працівників ВНЗ; впровадження олімпійської освіти в навчальний процес студентів; вплив олімпійської освіти на формування особистості студента; реалізація творчого потенціалу та ріст педагогічної майстерності студентів.

Ключові слова: олімпійська освіта, вищі навчальні заклади, виховання молоді.

Радченко Л.А. Реализация олимпийского образования в деятельности высших профильных учебных заведений

Анализ специальной литературы позволяет отметить, что сегодня существует значительное количество научных работ, посвященных вопросам модернизации системы высшего образования, формам и методам педагогической деятельности в рамках системы олимпийского образования, в то время как место, роль, пути внедрения олимпийского образования, как одной из форм гуманизации учащейся молодежи, остается актуальным вопросом научных исследований.

Обобщение мнений ведущих экспертов позволяет отметить, что использование средств олимпийского образования в подготовке специалистов по физической культуре и спорту способствует формированию у последних профессиональных знаний, умений и навыков. Однако сегодня необходимым является совершенствование этого процесса, что в свою очередь, способствует, с одной стороны, качественной подготовке специалистов в профильных вопросах, а с другой - подготовке специалистов, способных к внедрению олимпийского образования среди различных слоев населения.

Экспертный опрос позволил выделить последовательные пути реализации олимпийского образования в профильных учебных заведениях: осознание руководителями вузов социальной значимости олимпийского образования; влияние олимпийского образования на приобретение знаний и профессиональных умений педагогических работников вузов; внедрение олимпийского образования в учебный процесс; влияние олимпийского образования на формирование личности студента; реализация творческого потенциала и рост педагогического мастерства студентов.

Ключевые слова: олимпийское образование, высшие учебные заведения, воспитание молодежи.

Radchenko Lidiia. The implementation of Olympic education in higher specialized institutions

The analysis of literature sources allows noting that there are a significant number of scientific papers on the modernization of the higher education system, forms and methods of educational activities within the framework of the Olympic education system today. While the place, role and ways of implementation of Olympic education as a form of humanization of young students, is the actual scientific question.

Synthesis of views of experts allows noting that the use of the Olympic education in the preparation of specialists in physical culture and sport contributes to shape their professional knowledge and skills. It is the necessary today to improvement the process, which in turn, promotes, on the one hand, high-quality preparation of specialists in relevant issues, and on the other - preparation of specialists capable of implementation of Olympic education among the various segments of the population.

Experts Poll allowed to identify the stages of implementation of Olympic education in universities: awareness of heads of higher educational institutions of social importance of the Olympic education; the impact of the Olympic education on acquisition of

knowledge and professional skills of pedagogical university staff; the introduction of Olympic education in the educational process; the impact of the Olympic education for the formation of the individual student; realization of creative potential and growth of pedagogical skills of students.

Key words: *Olympic education, higher education, education of youth.*

Постановка проблеми. Аналіз останніх досліджень та публікацій. Україна є активним учасником інтеграційних процесів у сфері вищої освіти європейських країн. Як зазначають вчені [3], багатоступенева система профільної підготовки майбутніх фахівців у державі закладає основи для інтеграції вітчизняної системи освіти у загальноєвропейський простір. Вищі навчальні заклади є головними «виробниками» інтелектуального багатства суспільства, творцями новітніх технологій як основних складників інтелектуальної власності. Основною метою діяльності ВНЗ є забезпечення умов, необхідних для здобуття особою вищої освіти, підготовка фахівців для потреб держави.

Аналіз спеціальної літератури [1-8] дозволяє зазначити, що сьогодні існує значна кількість наукових робіт, присвячених питанням модернізації системи вищої освіти, формам та методам педагогічної діяльності в рамках системи олімпійської освіти, в той час, як місце, роль, шляхи впровадження олімпійської освіти, як однієї з форм гуманізації молоді, що навчається, залишається актуальним питанням наукових досліджень.

Зв'язок роботи з науковими програмами. Дослідження виконано в рамках теми 1.11. «Олімпійська освіта в системі навчально-виховного процесу підростаючого покоління» (№ державної реєстрації 0115U002373) Зведеного плану НДР в сфері фізичної культури і спорту на 2015-2017 рр. Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту.

Мета роботи – обґунтування етапів реалізації олімпійської освіти в діяльності вищих навчальних закладів, як складової залучення молоді до ідеалів і цінностей олімпізму.

Методи досліджень: аналіз літературних джерел, інформації мережі Інтернет; експертне опитування; узагальнення та синтез.

Результати дослідження та їх обговорення. Сьогодні, у рамках реалізації Болонського процесу підготовки майбутніх фахівців розглядається на трьох рівнях: взаємодія між країнами, всередині країни, та у різних областях знань. Олімпійська освіта, як особлива педагогічна діяльність, активно реалізується в усіх вище зазначених напрямках. Так, взаємодія між країнами здійснюється в рамках організації спільних наукових досліджень, стажування студентів та викладачів, участі в роботі щорічних наукової сесій, що відбуваються за ініціативи Міжнародної олімпійської академії тощо. Взаємодія всередині країни здійснюється в рамках наукових конференцій, в рамках спортивних фестивалів, організації та проведенні спільних наукових досліджень тощо. Взаємодія з різних областей знань (спорт, мистецтво, культура) реалізується в рамках таких проєктів, як «олімпійський урок», «олімпійський день», проведення студентських олімпіад та конкурсів: всеукраїнської олімпіади з іноземних мов «Молодь та олімпізм», «всеукраїнської студентської олімпіади за напрямом «Спорт»» тощо.

Як зазначають фахівці [3], розвиток профільної освіти в Україні здійснюється за допомогою комплексної підготовки фахівців до спортивно-педагогічної діяльності з використанням інноваційних освітніх технологій, в основі яких лежать шість загальнопедагогічних технологій або «моделей навчання»: контекстне, імітаційне, модульне, дистанційне, проблемне навчання та технологія повного засвоєння матеріалу. Олімпійська освіта, як особлива педагогічна діяльність, може стати важливою складовою даного процесу та сприяти підготовці студентів до майбутньої професійної роботи в сучасних умовах.

Контекстне навчання передбачає за допомогою всієї системи форм, методів і засобів навчання послідовне моделювання змісту майбутньої професійної діяльності студентів. Його реалізації сприяє робота кафедр навчального закладу на базі яких проводиться навчальний процес, науково-дослідна робота, семінари для тренерів та інші заходи різного рівня. Саме тому [4], створення спеціалізованих кафедр є необхідною умовою ефективної реалізації олімпійської освіти в підготовці фахівців, здатних впроваджувати ідеологію олімпізму в професійній діяльності.

Імітаційне навчання припускає моделювання обраного фрагменту реальної дійсності. Використання імітаційних вправ у навчальному процесі підвищує його якість й оптимізує терміни вивчення матеріалу.

Модульне навчання припускає вичленування в навчальному процесі певних модулів – логічно завершених частин навчального матеріалу, що обов'язково супроводжуються контролем знань і вмінь студентів. Модуль містить теоретичну й практичну частини, перша з яких спрямована на засвоєння знань, друга – професійно важливих навичок і вмінь. Модульне навчання реалізується як шляхом викладання окремої навчальної дисципліни, так і циклу родинних дисциплін, що містять питання олімпійської освіти.

Дистанційне навчання надає можливість значно обмежити безпосередній контакт викладача зі студентами, незалежно від природи застосування технічних й інших засобів. Воно вимагає не тільки використання комп'ютерів та інших технічних засобів навчання в процесі засвоєння знань з олімпійської проблематики, а й розробку чітких і продуманих навчальних програм, підручників та навчальних посібників. В основу дистанційного навчання для самостійного виконання завдань студентами покладений ряд моделей: консультаційна, радіотелевізійна, регульованого самонавчання тощо.

Використання модульного та дистанційного навчання особливо підходить для студентів-спортсменів високого класу, які постійно перебувають на навчально-тренувальних зборах або на змаганнях.

Проблемне навчання – тип навчання, при якому викладач, систематично створюючи проблемні ситуації й організуючи діяльність студентів з вирішення проблем олімпійської освіти, забезпечує оптимальне сполучення їх самостійної пошукової роботи із засвоєнням матеріалу що надається. Складовою проблемного навчання є використання активних методів навчання: аналіз ситуацій, ділові ігри, «мозковий штурм», бліц-ігри, прес-конференції, розігрування ролей тощо.

Технологія повного засвоєння матеріалу, в основі якої лежить розробка варіантів досягнення навчальних результатів для тих, хто навчається з різними здібностями, а також для тих, хто з ряду причин не може регулярно відвідувати заняття. Для них розробляються індивідуальні графіки навчання, індивідуальні завдання з олімпійської освіти, організуються консультації, тощо.

Узагальнюючи думки фахівців [2, 4, 7, 8], можна зазначити, що використання засобів олімпійської освіти в підготовці фахівців з фізичної культури і спорту сприяє формуванню у них професійних знань, умінь і навичок. При цьому, сьогодні доцільним є вдосконалення зазначеного процесу, що сприятиме, з одного боку, якіснішій підготовці фахівців із профільних спеціальностей, а з іншого – підготовці фахівців, здатних до впровадження олімпійської освіти серед різних верств населення.

Аналіз результатів дослідження свідчить, що впровадження олімпійської освіти у ВНЗ здійснюється на трьох рівнях: керівники навчального закладу; педагогічні і науково-педагогічні працівники; особи, які навчаються у ВНЗ. В роботі, на підставі експертного опитування було виділено етапи реалізації олімпійської освіти в профільному ВНЗ (рис. 1).

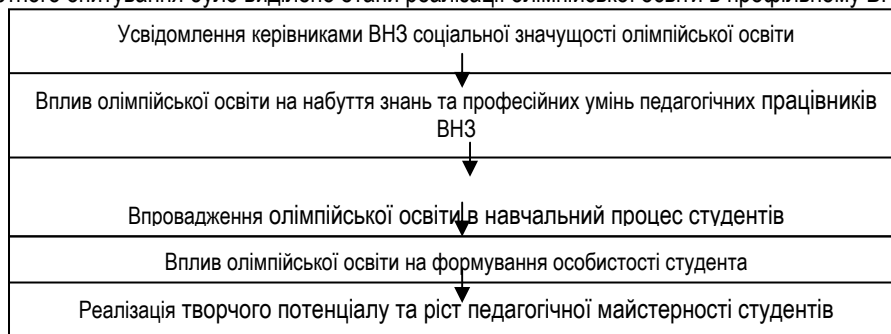

Рис. 1. Етапи реалізації олімпійської освіти в профільних навчальних закладах

На першому рівні керівники профільних навчальних закладів можуть створити умови для ефективного впровадження олімпійської освіти у ВНЗ за рахунок:

- 1) включення питань олімпійської освіти в навчальний процес студентів (використання міжпредметних зв'язків, включення питань олімпійської тематики в педагогічну практику та стажування студентів, впровадження окремих лекцій);
- 2) створення окремого осередку олімпійської освіти (кабінету, музею, галереї, бібліотеки, гуртка, лабораторії, тощо);
- 3) залучення професорсько-викладацького складу до науково-дослідної роботи з олімпійської освіти (розробка тем та залучення кваліфікованих фахівців для проведення наукових досліджень з олімпійської проблематики; підготовка методичних рекомендацій; написання статей, тез з питань олімпійської освіти);
- 4) організації та участі ВНЗ у заходах, присвячених олімпійській тематиці (міжнародних, всеукраїнських, вузівських);
- 5) включення розділу олімпійської освіти в процес підвищення кваліфікації педагогічних кадрів.

На другому рівні впровадження олімпійської освіти у ВНЗ ефективними умовами, що можуть бути створені педагогічними та науково-педагогічними працівниками є:

- 1) систематичне залучення студентської молоді до проведення та участі в заходах з олімпійської тематики (конференціях, семінарах, круглих столах, конкурсах, олімпіадах з питань олімпійської освіти);
- 2) залучення студентів до роботи осередку олімпійської освіти;
- 3) використання технічних засобів та сучасних досягнень інформаційних технологій в процесі викладення матеріалу з олімпійської освіти;
- 4) залучення студентів до науково-дослідної роботи з проблем олімпійської освіти (проведення курсових, дипломних, магістерських та дисертаційних досліджень; написання статей, тез з питань олімпійської освіти тощо);
- 5) використання ефективних методів та методичних прийомів навчання, що найбільш сприяють впровадженню олімпійської освіти в підготовку студентів.

На третьому рівні впровадження олімпійської освіти у ВНЗ особи, які навчаються повинні:

- 1) приймати участь у заходах з олімпійської тематики;
- 2) проводити науково-дослідну роботу з олімпійської проблематики;
- 3) виконувати організаційну роботу з олімпійської освіти;
- 4) приймати активну участь у роботі осередку олімпійської освіти;
- 5) використовувати інформаційні технології в підготовці до навчальної роботи з олімпійської освіти.

ВИСНОВКИ

1. Аналіз спеціальної літератури дозволяє зазначити, що сьогодні існує значна кількість наукових робіт, присвячених питанням модернізації системи вищої освіти, формам та методам педагогічної діяльності в рамках системи олімпійської освіти, в той час, як місце, роль, шляхи впровадження олімпійської освіти, як однієї з форм гуманізації молоді, що навчається, залишається актуальним питанням наукових досліджень.

2. Узагальнення думок провідних фахівців дозволяє зазначити, що використання засобів олімпійської освіти в підготовці фахівців з фізичної культури і спорту сприяє формуванню у них професійних знань, умінь і навичок, однак сьогодні потрібним є вдосконалення цього процесу, що сприятиме, з одного боку, якіснішій підготовці фахівців із профільних спеціальностей, а з іншого – підготовці фахівців, здатних до впровадження олімпійської освіти серед різних

верств населення.

3. Експертне опитування дозволило виділити послідовні шляхи реалізації олімпійської освіти в профільних навчальних закладах: усвідомлення керівниками ВНЗ соціальної значущості олімпійської освіти: вплив олімпійської освіти на набуття знань та професійних умінь педагогічних працівників ВНЗ; впровадження олімпійської освіти в навчальний процес студентів; вплив олімпійської освіти на формування особистості студента; реалізація творчого потенціалу та ріст педагогічної майстерності студентів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України "Про вищу освіту" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/111-zakon-ukrayiny-pro-vyschu-osvitu>.
2. Радченко Л. Освітні програми міжнародної олімпійської академії: зміст, спрямованість, організація та проведення / Радченко Л. // Науковий часопис НПУ імені МП Драгоманова. Серія 15: Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). – 2015. – Випуск. 1. – С. 61-64.
3. Система образования и воспитания [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.vospityvaem.ru/arst/sistema-obrazovaniya-i-vospitaniya.html>
4. Baeskaeu H. Methods of Olympic Education / H. Baeskaeu // IOA. Report of the 27th session. – Lausanne, 1988. – P. 142–149.
5. Binder D. Olympic values education: evolution of a pedagogy / D. Binder // Educational Review. – 2012. – P. 275 – 302.
6. Brownell S. Beijing's Olympic Education Programme: Re-Thinking Suzhi Education Education, Re-Imagining an International China / S. Brownell // The China Quarterly. V. 197. – March 2009. – P. 44 – 63.
7. Georgiadis K. The educational value of olympism / K. Georgiadis // A Paper Presented to the 54th International Session for Young Participants. International Olympic Academy, 15-29 June 2014. – 5 p.
8. Monnin E. Olympic education: Learning mutual respect / E. Monnin // A Paper Presented to the 54th International Session for Young Participants. International Olympic Academy, 15-29 June 2014. – 13 p.

Саддади Хамуда

Национальный университет физического воспитания и спорта Украины

ВЕДУЩИЕ КОМПОНЕНТЫ ФУНКЦИОНАЛЬНОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ СПЕЦИАЛЬНОЙ ВЫНОСЛИВОСТИ ЛЕГКОАТЛЕТОВ-БЕГУНОВ НА СРЕДНИЕ ДИСТАНЦИИ

Установлено, что актуальным направлением совершенствования подготовки в физической является совершенствование структуры специальной выносливости на основе качественной и количественной оценки ее компонентов и оптимизации на этой основе структуры соревновательной деятельности. Результаты корреляционного и факторного анализа показали взаимосвязь двух ведущих факторов функционального обеспечения специальной выносливости. В основе первого фактора лежат показатели реакции кардиореспираторной системы и аэробного энергообеспечения (50,0%); второго – эффективность использования анаэробного резерва организма (24,8%). Специальная физическая подготовка легкоатлетов-бегунов на средние дистанции направлена на повышение эффективности использования анаэробного резерва организма в течение соревновательной дистанции, подвижности и экономичности аэробного энергообеспечения, на комплексное развитие мощности аэробного энергообеспечения и эффективности использования анаэробного резерва организма.

Ключевые слова: легкая атлетика, бег на средние дистанции, функциональные возможности, специальная выносливость

Саддді Хамуда. Провідні компоненти функціонального забезпечення спеціальної витривалості легкоатлетів - бігунів на середні дистанції

Встановлено, що актуальним напрямком удосконалення підготовки у фізичній є вдосконалення структури спеціальної витривалості на основі якісної і кількісної оцінки її компонентів і оптимізації на цій основі структури змагальної діяльності. Результати кореляційного і факторного аналізу показали взаємозв'язок двох провідних факторів функціонального забезпечення спеціальної витривалості. В основі першого фактора лежать показники реакції кардиореспираторної системи і аеробного енергозабезпечення (50,0%); другого - ефективність використання анаеробного резерву організму (24,8%). Спеціальна фізична підготовка легкоатлетів-бігунів на середні дистанції спрямована на підвищення ефективності використання анаеробного резерву організму протягом змагальної дистанції, рухливості і економічності аеробного енергозабезпечення, на комплексний розвиток потужності аеробного енергозабезпечення та ефективності використання анаеробного резерву організму.

Ключові слова: легка атлетика, біг на середні дистанції, функціональні можливості, спеціальна витривалість

Saddadi Hamouda. Leading components functional support special endurance athletes , middle-distance runner

It was found that the actual direction of improving physical training is to improve the special endurance of the structure on the basis of qualitative and quantitative evaluation of its components and optimization on this basis, the structure of competitive